

پژوهشی در مبانی نظری پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر نابودی اسرائیل

محمدعلی محیطی اردکان*

علی قانعی اردکانی**

چکیده

پیش‌بینی نابودی اسرائیل که از سوی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) صورت پذیرفته است، مانند هر پیش‌بینی دیگر بر مجموعه‌ای از مبانی معرفت‌شناختی، هستی‌شناختی، انسان‌شناختی، دین‌شناختی و ارزش‌شناختی استوار است. پژوهش حاضر به دنبال دستیابی به پاسخ این پرسش اصلی است که پیش‌بینی نابودی اسرائیل توسط مقام معظم رهبری بر کدام مبانی نظری استوار است؟ پژوهش حاضر، در گام نخست به مفهوم‌شناسی پیش‌بینی و اهمیت و چالش‌های فراروی آن پرداخته، سپس با به‌کارگیری روش تحلیلی، مهم‌ترین مبانی نظری پیش‌بینی مزبور را اموری از قبیل امکان معرفت یقینی، اعتبار معرفت ظنی، اصل علیت و فروع آن، اختیار انسان، قضا و قدر و طبیعت مشترک انسانی دانسته است و در پایان، شواهد قرآنی درستی نتایج به دست آمده را برشمرده است.

واژگان کلیدی

مبانی نظری، پیش‌بینی، مقام معظم رهبری، نابودی اسرائیل، قرآن کریم.

*. عضو هیئت علمی گروه فلسفه مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام و مدرس گروه معارف اسلامی.
hekmatquestion@gmail.com

** دانش آموخته دکتری تفسیر و علوم قرآن جامعه المصطفی و مدرس گروه معارف اسلامی.
ghanei83@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۰/۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۶/۱۲

طرح مسئله

مسئله فلسطین و اشغال آن از سوی رژیم صهیونیستی از مهم‌ترین مسائل دنیای معاصر است. براساس برخی مبانی نظری می‌توان سیر پیدایش و تحولات صعودی یا نزولی یک حکومت را پیش‌بینی کرد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «دام‌ظله» که از اندیشمندان دینی جهان معاصر است، براساس مبانی برون‌دینی و درون‌دینی به‌درستی، نابودی اسرائیل را مشروط به تحقق زمینه‌های آن پیش‌بینی کرده است. بر این نکته تأکید می‌کنیم که پژوهش حاضر در صدد بیان مبانی نظری این پیش‌بینی است و همان‌گونه که به تفصیل روشن خواهد شد، تحقق آن در گرو شروط و مقدماتی است و اگر این‌گونه شروط و مقدمات رخ ندهد، پیش‌بینی مزبور نیز محقق نمی‌شود. همچنین لازم است بر این نکته تأکید کنیم که رسالت پژوهش حاضر، ارائه گزارش‌های میدانی از وضعیت کنونی رژیم جعلی اسرائیل و جایگاه شکننده وی در جغرافیای عالم نیست، بلکه صرفاً مبانی نظری پیش‌بینی مقام معظم رهبری «دام‌ظله» مبنی بر نابودی اسرائیل را استنباط کرده و درستی آن را با کلام وحی دریافته است.

همچنین براساس جستجوی صورت پذیرفته در آثار موجود، پژوهشی با عنوان بررسی مبانی نظری پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر نابودی اسرائیل یافت نشد. از این رو می‌کوشیم با پاسخ دادن به پرسش‌های زیر ابعاد مختلف مسئله را بررسی کنیم:

۱. پیش‌بینی به چه معناست و چه اهمیتی دارد؟
۲. پیش‌بینی نابودی اسرائیل با چه دشواری‌هایی روبه‌روست؟
۳. پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر نابودی اسرائیل بر کدام مبانی نظری استوار است؟
۴. شواهد قرآنی درستی نتایج به‌دست آمده چیست؟

با توجه به اینکه پی بردن به اهمیت مسئله متوقف بر روشن بودن مبادی تصوری بحث است، ابتدا پیش‌بینی را تعریف کرده، سپس اهمیت و ضرورت آن را شرح می‌دهیم. البته از آنجاکه پیش‌بینی حذف اسرائیل با دشواری‌هایی روبه‌روست، می‌کوشیم ابتدا چالش‌های فراروی پیش‌بینی را برشماریم. پس از آن، تاریخچه پیش‌بینی‌های مقام معظم رهبری، از جمله پیش‌بینی نابودی اسرائیل را بیان می‌کنیم و پس از شرح مبانی نظری پیش‌بینی مزبور و اشاره به مهم‌ترین جنایات رژیم غاصب اسرائیل به بیان مستندات قرآنی آن پرداخته، آن را دقیق، عالمانه و مطابق با مبانی عقلی و نقلی می‌دانیم.

الف) اهمیت پیش‌بینی

پیش‌بینی آنقدر اهمیت دارد که در سده اخیر مراکز علمی گوناگونی به منظور پژوهش درباره تغییر و تحولاتی که در آینده رخ خواهد داد شکل گرفته است و آینده‌پژوهی به‌عنوان رشته‌ای علمی جای

خود را در مؤسسات علمی باز کرده است. برخی دیگر از وجوه اهمیت پیش‌بینی عبارت‌اند از:
۱. علاقه‌مندی انسان به آگاهی از آینده؛ ۲. وابستگی هرگونه برنامه‌ریزی صحیح به پیش‌بینی؛
۳. پیشبرد تهداف حکومت‌ها بر اساس پیش‌بینی؛ ۴. جلوگیری از غافل‌گیری و امکان ادامه حیات با پیش‌بینی؛ ۵. تحمل دشواری‌ها؛ ۶. تأکید بر اهمیت پیش‌بینی در روایات. (شریفی، ۱۳۹۵: ۴۹۶ - ۴۸۹)

ب) چالش‌های فراروی پیش‌بینی

پیش‌بینی علی‌رغم اهمیت فوق‌العاده‌اش با چالش‌های مهمی روبه‌روست که بررسی و حل مصداقی آنها یکی از رسالت‌های مهم پژوهش حاضر است. برای نمونه به دشواری‌های زیر می‌توان اشاره کرد:

الف) پیش‌بینی و اختیار انسان: انسان موجودی پیچیده و ناشناخته است. از این‌رو کنش‌های اختیاری وی به دشواری قابل تحلیل و بررسی است. به نظر می‌رسد مهم‌ترین ویژگی تأثیرگذار انسان در دشواری بررسی کنش‌های وی آن است که انسان کارهای خود را با اختیار و اراده و براساس اهدافی ویژه انجام می‌دهد. از این‌رو هر لحظه ممکن است دست به کاری بزند که از قبل پیش‌بینی نشده است. با این توضیح، پرسش از روایی پیش‌بینی حذف اسرائیل نابجا نیست و باید پاسخی درخور به آن داد.

ب) عدم امکان لحاظ شرایط غیراختیاری: روشن است که برای پیش‌بینی باید همه شرایط و عوامل دخیل در نتیجه پیش‌بینی را در نظر گرفت، اما بسیاری از شرایط در اختیار ما نبوده و قابل پیش‌بینی نیست. از این‌رو امیدی به پیش‌بینی حتی با نتیجه ظنی نیست.

ج) ناکارآمدی پیش‌بینی در مقام عمل: شواهد تاریخی گواه آن است که چه‌بسا خود پیش‌بینی مانع تحقق نتیجه پیش‌بینی شده باشد، چراکه به‌عنوان مثال، پیش‌بینی کاهش مشارکت زائران در حماسه اربعین در اثر نابسامان بودن اوضاع اقتصادی مردم ایران باعث می‌شود طرح‌های خودجوش و انقلابی مردمی به بیشترین میزان خود در سال‌های اخیر برسد و نذورات مردمی، تشویق سخنرانان مذهبی و مداحان، حمایت‌های مالی یا غیر مالی دولت و مردم عراق، و دیگر عوامل باعث شود پیش‌بینی درست نباشد. البته عکس این مطلب نیز ممکن است رخ دهد. با این توضیح، امیدی به کارآمدی پیش‌بینی در مقام عمل نخواهد بود.

د) قطعی نبودن نتیجه پیش‌بینی: با توجه به تعریف پیش‌بینی و تفاوت آن با غیب‌گویی، به‌ویژه اخبارهای غیبی معصومین علیهم‌السلام، و با فرض امکان پیش‌بینی و کارایی آن در مقام عمل، نتیجه پیش‌بینی شده صددرصدی نیست، چراکه ممکن است قبل از دستیابی به نتیجه پیش‌بینی شده شرایط آینده به گونه‌ای تغییر کند که آنچه پیش‌بینی شده است، محقق نشود و یا حتی خلاف آن رخ دهد.

حال، پیش‌بینی حذف و نابودی اسرائیل نیز باید با توجه به چالش‌های مزبور در بوته سنجش قرار گرفته و اعتبارش ارزیابی شود. به نظر می‌رسد کلید حل مسائل مزبور، بررسی مبانی نظری پیش‌بینی حذف اسرائیل و توجه به ماهیت پیش‌بینی است. به این بحث باز خواهیم گشت.

۱. تاریخچه پیش‌بینی‌های مقام معظم رهبری

همه کسانی که با مقام معظم رهبری ارتباطی داشته‌اند به هوش، درایت، تدبیر و دوراندیشی ایشان اذعان نموده‌اند. اظهارنظرهای مقامات سیاسی و مذهبی سایر کشورها نیز شاهد همین مطلب است. قدرت بالا در تحلیل جریان‌ها و رخدادهای داخلی و بین‌المللی و پیش‌بینی رخدادها در آینده از ویژگی‌های برجسته مقام معظم رهبری است. پیش‌بینی شکست مذاکرات صلح خاورمیانه در اوج توافقات بین‌المللی، (نصرالله، ۱۳۹۰/۰۳/۱۶) پیش‌بینی اوضاع سوریه پس از مرگ حافظ اسد، (همان) پیش‌بینی‌های ایشان در جنگ تموز (۳۳ روزه) و پیش‌بینی حذف و نابودی اسرائیل و آزادی قدس شریف از جمله این موارد است.

۲. پیش‌بینی آزادی فلسطین و نابودی اسرائیل

بشارت‌های فراوانی مبنی بر نابودی اسرائیل و آزادی قدس در بیان بزرگان وجود دارد. در بیانات امام خامنه‌ای نیز بشارت نزدیک بودن آزادی قدس شریف و نابودی اسرائیل غاصب در آینده نزدیک وجود دارد. مقام معظم رهبری در یکی از صریح‌ترین بیان‌های خویش می‌فرماید:

برخی صهیونیست‌ها گفته‌اند با توجه به نتایج مذاکرات هسته‌ای، ۲۵ سال از دغدغه ایران آسوده شده‌ایم اما ما به آنها می‌گوییم شما ۲۵ سال آینده را اصولاً نخواهید دید و به فضل الهی، چیزی به نام رژیم صهیونیستی در منطقه وجود نخواهد داشت. (بیانات رهبری، ۱۳۹۴/۰۶/۱۸)

همچنین در دیدار دبیر کل جنبش جهاد اسلامی فلسطین می‌فرماید:

رژیم صهیونیستی همچنان که قبلاً گفته‌ایم به شرط مبارزه همگانی و متحد فلسطینی‌ها و مسلمانان با صهیونیست‌ها در ۲۵ سال آینده وجود خارجی نخواهد داشت. (بیانات رهبری، ۱۳۹۵/۰۹/۲۴)

برخی دیگر از بیانات مقام معظم رهبری مبنی بر پیش‌بینی آینده فلسطین به شرح زیر است:

برخلاف آرزوی احمقانه اقتدار و استحکامی که سیاست‌بازان خبیث برای رژیم

پژوهشی در مبانی نظری پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر نابودی اسرائیل □ ۹۷
صهیونیستی در سر می‌پروراندند، این رژیم روزبه‌روز به اضمحلال و نابودی نزدیک‌تر
شده است. (پیام رهبری، ۱۳۹۳/۰۷/۰۸)

یقین بدانید که اگر همه امکانات جهان اسلام و حتی بخشی از آن در این مسیر به‌کار گرفته
شود، ما شاهد زوال و نابودی رژیم صهیونیستی خواهیم بود. (بیانات مقام معظم رهبری،
۱۳۸۰/۰۲/۰۴)

نباید شک کرد که شجره خبیثه اسرائیل که «اجتت من فوق الارض ما لها من قرار»، هیچ‌پایه
و پایگاه و استمراری نخواهد داشت و بی‌شک نابود خواهد شد. (بیانات مقام معظم رهبری،
۱۳۷۰/۰۸/۱۵)

اسرائیل هم ماندنی نیست. (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۷۰/۰۵/۳۰؛ نیز ر.ک: بیانات مقام
معظم رهبری، ۱۳۷۰/۰۵/۲۸)

فلسطین آزاد خواهد شد؛ در این هیچ شبهه‌ای نداشته باشید. فلسطین قطعاً آزاد خواهد شد و به
مردم برخواید گشت و در آنجا دولت فلسطینی تشکیل خواهد شد؛ در اینها هیچ تردیدی نیست.
(بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۸۸/۱۲/۰۸)

قطعاً فلسطین به دست مردم فلسطین برخواید گشت و این زائده دروغی و جعلی از صحنه
جغرافیا محو خواهد شد؛ در این تردیدی نیست. (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۹۱/۰۵/۲۵)

حال، به استخراج و تبیین مبانی نظری پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر حذف اسرائیل
پرداخته، سپس مستندات قرآنی را که شاهدهی بر آنهاست برمی‌شماریم و می‌کوشیم با بهره‌گیری از
رهنمودهای مقام معظم رهبری نشان دهیم پیش‌بینی ایشان بر چه اصولی استوار است.

۳. مبانی نظری پیش‌بینی حذف اسرائیل

بی‌تردید هرگونه پیش‌بینی، از جمله پیش‌بینی حذف اسرائیل بر مبانی نظری ویژه‌ای استوار است و بدون
پذیرش آنها پیش‌بینی امکان نخواهد داشت و یا تفسیر درستی از آن ارائه نمی‌شود و شبهاتی پیرامون آن
باقی می‌ماند. منظور از مبانی نظری در این تحقیق اصول و قواعدی معرفت‌شناختی، هستی‌شناختی،
انسان‌شناختی، دین‌شناختی و ارزش‌شناختی است. البته به اقتضای موضوع پژوهش و نیز محدودیت تعداد
کلمات در مقاله، برشمردن همه مبانی امکان‌پذیر نیست. بنابراین از میان مبانی مزبور مهم‌ترین مبانی را
برمی‌شماریم و از آوردن مبانی بعید پرهیز می‌کنیم. گفتنی است مبانی درون‌دینی نابودی اسرائیل را با
تأکید بر آیات قرآن کریم، پس از برشمردن مبانی عقلی مزبور ذکر خواهیم کرد.

الف) امکان معرفت یقینی

معرفت به معنای مطلق آگاهی نه تنها محقق، بلکه دست‌کم چند مصداق از آن - مانند علم به خود، علم به صورت‌های ذهنی خود، علم به حالات نفسانی خود و ... به صورت حضوری نزد هر کسی حاضر است. از آنجاکه این نوع معرفت بدون واسطه صورت یا مفهوم ذهنی است و به عبارت دیگر، خود معلوم نزد عالم حاضر است، هیچ تردیدی در آن راه ندارد و خود، عین واقع است. بدین معنا می‌توان این دسته از معرفت‌ها را یقینی به معنای عام دانست، هرچند یقین در اصطلاح مشهورش به علوم حصولی اختصاص دارد و درباره علوم حضوری به کار نمی‌رود. (طباطبایی، ۱۳۶۴: ۲ / ۳۸)

البته در میان علوم حصولی نیز معرفت‌های یقینی وجود دارد و بهترین دلیل بر امکان معرفت یقینی، وقوع آن است. همان‌گونه که در مباحث معرفت‌شناختی بیان شده است، دست‌کم وجدانیات و اولیات با پشتوانه علوم حضوری، یقینی‌اند و هیچ‌گاه خطاپذیر نیستند. (مصباح یزدی، ۱۳۸۳: ۱ / ۲۳۷) حال، در صورتی که بتوان گزاره‌های دیگر را با رعایت اصول معتبر منطقی به گزاره‌هایی ارجاع داد که خطا نیستند، می‌توان به گزاره‌هایی یقینی و کاملاً معتبر دست یافت.

با توجه به اینکه معرفت‌های مطرح در این حوزه، از سنخ علوم حصولی است، خود، عین واقع و معلوم به علم حضوری نیست. از این رو، از سنخ وجدانیات نیز نخواهند بود. به علاوه، با توجه به اینکه مفاهیم اولیات عمدتاً از سنخ مفاهیم فلسفی‌اند، پیش‌بینی پدیده‌های آینده از این دسته بدیهیات نیز نخواهند بود. پس، مطابقت قطعی آنها با واقع، تنها با ارجاع آنها به امور بدیهی قابل اثبات است. گفتنی است ممکن است نتوانیم صدق برخی گزاره‌ها را به صورت یقینی احراز کنیم، اما باید توجه داشت که گزاره‌های معتبر و قابل اعتماد تنها به معرفت‌های یقینی اختصاص ندارد. بنابراین، حتی اگر نتوانیم به صورت قطعی پیش‌بینی کرده، نتیجه را به صورت گزاره‌ای یقینی بیان کنیم، می‌توانیم با استفاده از مبنای «اعتبار معرفت‌های ظنی» به پیش‌بینی‌هایی با نتیجه ظنی نیز اعتماد کنیم.

ب) اعتبار معرفت ظنی

با توجه به محدود بودن دایره علوم حضوری و معرفت‌های کاملاً معتبر ممکن است درباره اعتبار دیگر معرفت‌ها تردید شود، اما نه معرفت یقینی در همه موارد وجود دارد و نه اساساً در همه جا نیازی به این‌گونه معرفت‌ها داریم. انسان بسیاری از کارهای خود را براساس اطمینان انجام داده، احتمال بالای درستی معرفت را معیاری مهم در مقام نظر و عمل می‌داند. حقیقت آن است که اعتبار معرفت ظنی یکی از اصول مهم گفتمان عقلایی است. عقلاً به احتمال خلاف در معرفت‌های ظنی به‌ویژه در جایی که احتمال خلاف بسیار ضعیف است، توجه نمی‌کنند. البته باید برای معرفت‌های ظنی نیز

درجاتی قائل شد و به میزان احتمال مطابقت آنها با واقع برایشان ارزش و اعتبار قائل شد. (مصباح و محمدی، ۱۳۹۵: ۸۴ - ۸۵) گفتنی است که گاه واژه احتمال در یک گزاره به کار می‌رود، اما صددرصد اعتبار دارد و این گونه نیست که به کار رفتن واژه احتمال در یک گزاره لزوماً به معنای غیرقطعی‌الوقوع بودن گزاره باشد. به‌عنوان مثال، گزاره «احتمال نابودی اسرائیل در دو دهه آینده پنجاه درصد است» به‌صورت صددرصد معتبر است، در عین حال نمی‌توان به‌صورت قطعی و صددرصدی گفت: «احتمال بقای حیات اسرائیل تا دو دهه آینده صددرصد است»، چراکه ممکن است زودتر از آن نابود شود. لازم به ذکر است که می‌توان با ارائه شواهد و قرائن، بالا یا پایین بودن درصد احتمال وقوع یک پدیده و در نتیجه میزان درستی پیش‌بینی را نشان داد. در بخش پایانی مقاله به این بحث باز می‌گردیم.

ج) سنخیت علی - معلولی

قاعده سنخیت یکی دیگر از فروع بسیار مهم اصل علیت است. فیلسوفان، متکلمان و عرفا با تعابیر متفاوت به قاعده سنخیت اشاره کرده‌اند. (ر.ک: ابراهیمی دینانی، ۱۳۸۰: ۱ / ۲۵۲ - ۲۴۷؛ آشتیانی، ۱۳۷۰: ۲۷۴) و برای تبیین این قاعده تقریرهای گوناگونی وجود دارد. (آشتیانی، ۱۴۲۳ ق: ۴۶۰؛ صدر المتألهین، ۱۹۸۱ م: ۶ / ۱۱۰؛ نیز ر.ک: همان: ۷ / ۱۶۰ - ۱۵۸؛ ابن‌سینا، ۱۴۰۴ ق: ۲۷۰۸ - ۲۶۸) از این رو، بیان مفاد قاعده سنخیت به‌گونه‌ای که در بردارنده دیدگاه‌های همه اندیشمندان باشد دشوار به نظر می‌رسد. با توضیحی که درباره اصل علیت و انواع علت‌ها دادیم، می‌کوشیم قاعده سنخیت را به‌گونه‌ای بیان کنیم که عام و شامل همه اقسام علت باشد. به نظر می‌رسد با هدف پیش گفته، نمی‌توان چیزی بیش از این گفت که «علت ویژه، معلول خاص دارد و معلول ویژه دارای علتی خاص است». بنابراین، این گونه نیست که هر معلول از هر علتی به‌وجود آید و یا هر علتی در پیدایش هر معلولی تأثیرگذار باشد. به‌عبارت‌دیگر، سنخیت، رابطه و مناسبتی ویژه میان موجوداتی معین است. با این بیان روشن می‌شود که نوع عملکرد رژیم اسرائیلی است که نتیجه‌ای ویژه می‌طلبد و بین رفتارهای ظالمانه آنها و نتیجه‌ای که در همین دنیا خواهند دید سنخیت وجود دارد، هرچند عذاب سخت‌تر و غیرقابل مقایسه با نتیجه دنیوی رفتارشان در انتظار آنهاست. بنابراین، پیش‌بینی نابودی اسرائیل کاملاً به‌جا و بر پایه اصول یقینی فلسفی است.

د) ابتنای عام پدیده‌های اختیاری بر علت غایی

انسان که موجودی مختار و مستکمل است، برای انجام هر کار اختیاری خود هدفی در نظر می‌گیرد و به منظور دستیابی به آن تمام تلاش خود را به کار می‌گیرد. حقیقت آن است که حب و میل به

دستیابی به نتیجه موردنظر که از آن به علت غایی تعبیر می‌شود، متمم فاعلیت فاعل است و علت فاعلی بدون آن به‌هیچ‌کاری دست نمی‌زند. شاید بتوان ادعا کرد که هر انسانی به‌دنبال رسیدن به سعادت خود است، هرچند مصداق خوشبختی براساس جهان‌بینی‌ها، متعدد و گوناگون باشد. بنابراین، هر کسی خیر و کمال خود را می‌طلبد و گویا اختیار هم به همین نکته اشعار دارد. گفتنی است کمال موردنظر لزوماً کمال انسانی نیست و ممکن است کمال قوه‌ای از قوای نفسانی باشد. بنابراین، اشغالگری که به هدف توسعه بیشتر قلمرو جغرافیایی، سیاسی و ... صورت می‌پذیرد، هرچند دشمن را تا حدی پیش براند و به زعمشان به قدرت بیشتری دست یابند، اما در مجموع، ظلم ناپایدار است و انسان را از کمال حقیقی‌اش دور می‌کند. این‌گونه کمال‌ها، کمال‌پنداری نام دارند. جالب آن است که انسان، خواه به‌دنبال کمال‌پنداری باشد یا کمال حقیقی، نامتناهی‌خواه است. از این‌رو، کسی که به‌دنبال سلطه‌گری و کسب قدرت است به هیچ‌مقدار بالفعلی از آن راضی نیست و برای دستیابی به مرتبه بالاتر تلاش می‌کند. همین عامل، ظالم را در ستمگری استوارتر کرده و او را سرانجام به باتلاقی وحشتناک می‌کشاند. با این بیان، پیش‌بینی نابودی اسرائیل کاملاً موجه است.

د) اختیار انسان

تبیین ارائه‌شده تحت‌عنوان «ابتنای عام پدیده‌های اختیاری بر علت غایی» خود، مبتنی بر اثبات اختیار و اراده برای انسان است. تمام ادله نقلی مبنی بر ابتلا و آزمایش انسان، وعده و وعید، اتمام حجت با ارسال پیامبران، عهد و میثاق الهی با عموم مردم و یا با دسته خاصی از انسان‌ها گواه روشن درون دینی برای اثبات اختیار است. البته براساس صریح آیاتی مانند آیه ۲۹ سوره کهف، انسان دارای اختیار است. افزون بر این، هر کسی در درون خود می‌یابد که کارهای خود را با خواست خود انجام می‌دهد و مطلقاً مسلوب الاراده نیست. (ر.ک: مصباح یزدی، ۱۳۹۰: ۱۰۸ - ۱۰۱) از این‌رو، بهترین دلیل برای اثبات اختیار انسان، ارجاع وی به معرفت حضوری خویش است. با این توضیح روشن می‌شود که صرف پیش‌بینی نابودی اسرائیل برای حذف آن کافی نیست، بلکه مظلومان جهان با اختیار خود، درخت استکبار را ریشه کن خواهند کرد. روشن است که اگر اراده و عزمی برای ایستادن در برابر ظلم وجود نداشته باشد و یا اراده موجود در اثر عواملی تضعیف شود نتیجه مزبور به‌دست نخواهد آمد.

ه) طبیعت مشترک انسانی

سرشت انسانی به معنای خصوصیات مشترک «فراحيوانی»، غیراکتسابی و زوال‌ناپذیر در انسان است که سه حوزه شناخت، گرایش و توانش را در بر می‌گیرد. بهره‌مندی انسان از دستگاه ادراکی و

شناختی ویژه، وجود گرایش‌هایی مانند حقیقت‌جویی، کمال‌طلبی، زیبایی‌طلبی، جاودانگی‌طلبی، میل به پرستش و ... و وجود توانش‌های ذاتی بشر مانند توانایی زبان‌آموزی، تفهیم و تفهیم از راه نمادهای اعتباری، قدرت خودسازی، توانایی انتخاب آگاهانه و ... همگی نشان از طبیعت مشترک انسانی دارند. (ر.ک: رجبی، ۱۳۸۳: ۱۲۷ - ۱۲۰) بر این اساس، همه انسان‌ها با بهره‌مندی از شناخت‌های ارزشی و اخلاقی از قبیل حسن عدالت و زشتی ظلم و برخورداری از میل حقیقت‌جویی و توان مقابله با ظلم بصورت فطری به سمت ستم‌ستیزی در حرکتند. با این بیان، حکیمانه‌بودن پیش‌بینی حذف اسرائیل و درستی آن آزمون‌پذیر است و تجربه بشری در طول تاریخ نیز گواه آن است.

براساس گزارش‌های متعدد و معتبر، اقدامات رژیم اسرائیل از زمان تشکیل تا به امروز در ارتکاب جنایت علیه بشریت، مانند قتل عمد، نابودسازی، اخراج یا انتقال اجباری، حبس کردن یا محروم کردن شدید دیگری از آزادی جسمانی، شکنجه و تبعیض‌نژادی در برخی آثار منتشر شده تردیدی در ظالم بودن این رژیم تروریست به جای نمی‌گذارد. (برای نمونه ر.ک: سلیمی و کاشان، ۱۳۹۳: ۱۰۵ - ۹۱؛ صالح و عیتانی، ۲۰۰۹ م: ۹۸ - ۳۳؛ صالح، ۲۰۰۸ م: ۸۸ - ۲۹؛ صالح و یاسر، ۲۰۰۸ م: ۸۸ - ۱۹؛ الکیالی، ۲۰۰۹ م: ۴۰ - ۳۳، ۶۵ - ۵۵، ۲۷۹ - ۲۵۱؛ موسوی، ۱۳۹۵: ۷۲ - ۲۳)

همچنان‌که مقام معظم رهبری نیز بارها در بیانات و پیام‌های خویش به مصادیق ظلم اسرائیل اشاره کرده است: غصب کشور مستقل «فلسطین» با زور سلاح و کشتار جمعی مردم بی‌دفاع و راندن مردم از خانه‌شان، دستگیری و شکنجه مردان و زنان و حتی کودکان فلسطینی و حمله به اردوگاه‌های فلسطینیان، ارتکاب جنایات معروف «صبرا» و «شتیلا» و «قانا» و «دیر یاسین»، (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۹۱/۰۶/۰۹) قتل عام مردم مظلوم غزه (پیام رهبری، ۱۳۸۶/۱۲/۱۲؛ پیام رهبری، ۱۳۸۷/۱۰/۰۸)، به رگبار بستن مردها، زنها و بچه‌ها و رها کردن زن‌های تنها و بی‌پناه در بیابان، (بیانات رهبری، ۱۳۷۳/۰۴/۲۹) بمباران مناطق مسکونی، (پیام رهبری، ۱۳۷۱/۰۳/۰۴) رفتارهای تروریستی در درون و بیرون فلسطین و افتخار به آنها در برخی موارد، (پیام رهبری، ۱۳۹۰/۰۴/۰۳) زیر پا گذاشتن ملاحظات اخلاقی و تعهدات بین‌المللی و تجاوز به جان و مال و استقلال ملت‌ها (پیام رهبری، ۳۰ ذی القعدة ۱۴۱۶ ق) و حمله وحشیانه به صفوف مسلمانان روزه‌دار فلسطینی در حرم حضرت ابراهیم علیه السلام در شهر الخلیل. (پیام رهبری، ۱۴ رمضان ۱۴۱۴ ق)

بدین‌سان، موارد فوق یعنی مصادیق مختلف جنایات اسرائیل، صغرای قواعد کلی عقلی و نقلی بیان شده در پژوهش حاضر به‌شمار می‌روند که حکم به نابودی اسرائیل از مجموع آنها به‌دست می‌آید.

۴. مستندات قرآنی پیش‌بینی حذف اسرائیل

در این بخش می‌کوشیم بر پایه تحلیل عقلی مزبور به بیان آیاتی از قرآن کریم بپردازیم که مقام معظم رهبری با استناد به آنها به صورت مستقیم یا غیرمستقیم نابودی اسرائیل را نتیجه گرفته است. سپس، آیاتی از قرآن کریم را می‌آوریم که می‌توان از آنها به عنوان مستند قرآنی پیش‌بینی حذف اسرائیل استفاده کرد.

الف) نابودی اسرائیل، وعده‌ای الهی

بر اساس برخی آیات قرآن کریم می‌توان نابودی اسرائیل را وعده‌ای الهی دانست که با فراهم شدن زمینه‌های لازم قطعاً محقق خواهد شد. در این بخش، به دو نمونه از وعده‌های الهی اشاره می‌کنیم:

اول. وعده الهی مبنی بر پیروزی بندگان خدا بر مفسدان

رهبر معظم انقلاب با اشاره به آینده فلسطین و قدس به نابودی صهیونیست اشاره کرده و آن را با استناد به قرآن کریم از وعده‌های الهی دانسته است:

آینده فلسطین و قدس چگونه است؟ ... این را باید ما از وعده خدا بیاموزیم. خدای متعال در سوره بنی‌اسرائیل خطاب به بنی‌اسرائیل می‌کند: «لتفسدن فی الارض مرتین و لتعلن علواً کبیراً» ... این قضیه همیشه زنده تاریخ است. هر امتی که با صلاح، با سلاح حق و حقیقت و عدالت‌طلبی حاضر شود راه طبیعی سنت‌های تاریخ را بییماید، خدا به او کمک خواهد کرد، اما هر ملتی که فساد کند، بر مستضعفین طغیان کند، ارزش‌های انسانی را ندیده بگیرد، آن ملت محکوم به فنا و نابودی است. (بیانات مقام معظم رهبری، ۱۳۵۹/۰۵/۱۷)

خداوند در سوره اسراء آیه ۷ - ۴، از دو بار فساد بنی‌اسرائیل در زمین و برتری‌جویی‌های آنها پرده برداشته و در هر دو بار توسط گروهی از بندگان قوی و مؤمن از آنها انتقام سختی می‌گیرد.

به اعتقاد علامه طباطبایی، خداوند به‌طور قاطع اعلام نموده که بنی‌اسرائیل، نژاد و گروهی هستند که به زودی در زمین فساد خواهند کرد و مراد از «زمین» سرزمین فلسطین و اطراف آن است. (طباطبایی، ۱۴۱۷ ق: ۱۳ / ۴۰)

برخی مفسران احتمال داده‌اند این دو حادثه مربوط به رویدادهای بعد از جنگ جهانی دوم و تشکیل حزبی به نام «صهیونیسم» و تشکیل دولتی به نام «اسرائیل» در قلب کشورهای اسلامی است و منظور از فساد اول بنی‌اسرائیل و برتری‌جویی آنها همین است و منظور از انتقام اول بیرون آوردن

قسمتی از شهرهای بیت‌المقدس از چنگال یهود است. منظور از فساد دوم، هجوم بنی‌اسرائیل با همراهی استعمارگران و اشغال سرزمین‌های اسلامی و گرفتن بیت‌المقدس و مسجد الاقصی است و مسلمانان باید در انتظار پیروزی دوم بر بنی‌اسرائیل باشند. (مکارم شیرازی، ۱۳۷۱: ۱۲ / ۳۲ - ۲۷)

دوم. وعده الهی مبنی بر نصرت مؤمنان

کسی که به وعده نصرت الهی در قرآن کریم (حج / ۴۰؛ محمد / ۷؛ روم / ۴۷؛ غافر / ۵۱) اعتقاد داشته باشد می‌تواند افول و نابودی اسرائیل را به‌درستی پیش‌بینی کند. به فرموده مقام معظم رهبری:

به حول و قوه الهی و به همت فلسطینیان شجاع و به کمک ملت‌ها و دولت‌های مسلمان، این شعله باید روزبه‌روز برافروخته‌تر گردد، تا همه بنای پوشالی دشمن را در کام خود فرو برد؛ و این خواهد شد و نصرت الهی بر آنان نازل خواهد گشت؛ «ولینصرنَّ الله من ينصره انَّ الله لقوي عزيز» (پیام رهبری، ۱۳۷۰/۰۷/۲۵) ... شک نیست که در مصاف حق و باطل، پیروزی از آن حق و شکست و زوال، سرنوشت باطل است ... امداد و نصرت الهی، حق مسلمی است که وعده قرآنی برای او مقرر فرموده است: «ان تنصروا الله ينصركم و يثبت اقدامكم» و: «لینصرن الله من ينصره» و: «ان الارض يرثها عبادي الصالحون». (پیام رهبری، ۱۳۸۲/۱۱/۰۸)

ب) ریشه‌کن شدن درخت ناپاک

یکی از مستندات قرآنی نابودی اسرائیل که در کلام مقام معظم رهبری نیز بدان اشاره شده است آیه ۲۶ سوره ابراهیم است: «وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ» (همچنین) «کلمه خبیثه» (و سخن آلوده) را به درخت ناپاکی تشبیه کرده که از روی زمین برکنده شده، قرار و ثباتی ندارد.

به اعتقاد علامه طباطبایی مراد از کلمه «خبیثه» شرک به خدا است که به درخت خبیثی تشبیه شده، که از جای کنده شده و در نتیجه اصل ثابت و قرار و جای معینی نداشته باشد و چون خبیث است، جز شر و ضرر اثر دیگری به بار نمی‌آورد. (طباطبایی، ۱۴۱۷، ق: ۱۲ / ۵۳)

از آنجاکه رژیم صهیونیستی پی‌درپی به کشتار مردم مظلوم فلسطین می‌پردازد و جز آزار و شر از این رژیم بر نمی‌آید، درواقع، شجره خبیثه‌ای است (ر.ک: پیام مقام معظم رهبری، ۱۳۸۲/۱۱/۰۸) که اصل ثابت و قرار نخواهد داشت و بدون شک از جای کنده خواهد شد. به فرموده مقام معظم رهبری:

نباید شک کرد که این شجره خبیثه‌ای که «اجْتُثَّتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ»،

هیچ پایه و پایگاه و استمراری نخواهد داشت و بی شک نابود خواهد شد. و شک نباید کرد که حق پیروز خواهد شد و فلسطین به پیکر اسلامی برخواهد گشت. (بیانات رهبری، ۱۳۷۰/۰۸/۱۵)

ج) دوام نیاوردن باطل در گیتی

براساس آیه ۸۱ سوره اسراء، باطل نابودشدنی است: «وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا». زهوق در لغت به معنای بطلان، هلاکت و اضمحلال است (ابن منظور، ۱۴۱۴ ق: ۱۰ / ۱۴۷؛ طریحی، ۱۴۱۶ ق: ۵ / ۱۷۹؛ طبرسی، ۱۳۷۲: ۶ / ۶۷۱). بنابراین آیه شریفه دلالت دارد بر اینکه هیچ وقت باطل دوام نمی یابد.

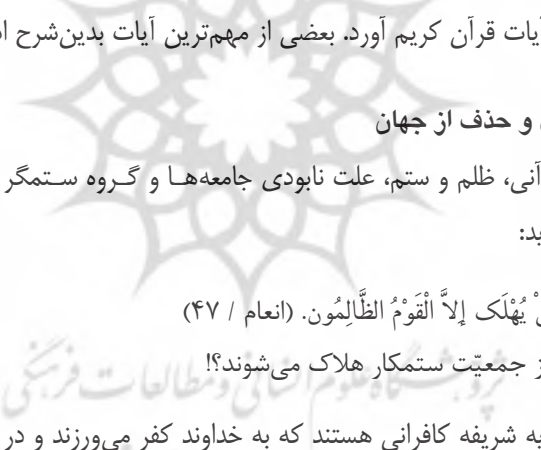
در برخی آیات، حق و باطل در قالب مثل بیان شده است. حق به مثابه آب خالص است که مردم از آن بهره مند می گردند، اما باطل همانند کف روی آب سیل است که متلاشی و نابود می گردد (رعد / ۱۷) رژیم صهیونیستی به عنوان رژیمی که براساس باطل پایه گذاری شده است همانند کف روی آب است که اثری از آن نخواهد ماند.

به راستی، «باطل یعنی آن چیزی که برخلاف سنت الهی در آفرینش است، از بین رفتنی است» و نشانه های زوال آن در عرصه سیاست بین الملل آشکار شده است. (رک: بیانات رهبری، ۱۳۸۹/۰۴/۱۹) علاوه بر مستندات فوق، برای درستی پیش بینی حذف اسرائیل توسط مقام معظم رهبری می توان شواهد دیگری نیز از آیات قرآن کریم آورد. بعضی از مهم ترین آیات بدین شرح است:

د) ظلم، علت نابودی و حذف از جهان

براساس آموزه های قرآنی، ظلم و ستم، علت نابودی جامعه ها و گروه ستمگر است. برای نمونه، خداوند متعال می فرماید:

... هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ. (انعام / ۴۷)

آیا جز جمعیت ستمکار هلاک می شوند؟!

منظور از ظالمان در آیه شریفه کافرانی هستند که به خداوند کفر می ورزند و در زمین فساد می کنند. نجات از این عذاب فقط شامل مومنان و عابدان می شود. (طوسی، بی تا: ۴ / ۱۴۰) رژیم اشغالگر و ستمگر صهیونیستی از مصادیق این آیه شریفه است که با استمرار ظلم، هر روز به زوال و نابودی خود نزدیک تر می شود.

ه) سست بودن پایه‌های ولایت غیرخدا

در برخی آیات قرآن مثل کسانی که غیر از خداوند را به‌عنوان ولی و سرپرست می‌گیرند مثل عنکبوت است که سست‌ترین خانه‌ها را دارد:

مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بِئْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبُيُوتِ لَبُيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ. (عنکبوت / ۴۱)

مثل کسانی که غیر از خدا را اولیای خود برگزیدند، مثل عنکبوت است که خانه‌ای برای خود انتخاب کرده درحالی‌که سست‌ترین خانه‌های خانه عنکبوت است اگر می‌دانستند!

اطلاق آیه شریفه تمام اقسام شرک را دربرمی‌گیرد و شامل تمام کسانی است که حتی در امری از امور خود غیرخدا را ولی بگیرند. البته روشن است که شامل ولایت کسی که ولایتش به ولایت خداوند بازگشت نماید نمی‌شود. (طباطبایی، ۱۴۱۷ ق: ۱۶ / ۱۳۱)

رژیم اشغالگر قدس به‌عنوان رژیمی که شیطان را به‌عنوان ولی خود برگزیده، مصداقی از مصادیق آیه شریفه است و درواقع، رژیمی است که بنیان خود را براساس اشغال و تصرف سرزمین مردم فلسطین بنا کرده است و چنین بنیانی از اساس ویران است.

و) پیروزی حق‌مداران، سنتی الهی

همان‌گونه که در مبانی نظری گذشت، پدیده‌هایی که در آینده رخ خواهند داد به اقتضای معلول بودنشان علت دارند. حذف اسرائیل هم بی‌تردید بدون علت نیست. سنت‌های الهی نیز چیزی جز رابطه تکوینی علی - معلولی نیست و به فعلی که به‌صورت اتفاقی محقق شود سنت گفته نمی‌شود. بنابراین، سنت‌های الهی واجد ویژگی حتمیت و استمرار هستند که به‌صورت قانون در آمده و با تحقق موضوعات خود به‌وجود می‌آیند. این ویژگی سنت الهی در برخی آیات آمده است. (ر.ک: احزاب / ۶۲؛ نحل / ۸۵) بدیهی است که در صورت ناقص بودن اجزای علت، سنت الهی تحقق نمی‌یابد. (مراد خانی، ۱۳۸۶: ۱۱۱ - ۱۱۰)

یکی از سنت‌های الهی، پیروزی حق‌مداران بر دشمنان است. براساس آیات قرآن کریم، اهل حق براساس اراده الهی بر باطل پیروز می‌شوند. البته این پیروزی ممکن است در میدان حجت و استدلال باشد، یا در صحنه جنگ و نبرد. (مصباح یزدی، ۱۳۷۲: ۴۳۹) خداوند در آیات ۸ - ۷ سوره انفال می‌فرماید:

و يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَائِرَ الْكَافِرِينَ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ. (نیز ر.ک: اسراء / ۸۱؛ سبأ / ۴۹ - ۴۸؛ شوری / ۲۴؛ انبیاء / ۱۸)

خداوند می‌خواهد حق را با کلمات خود تقویت، و ریشه کافران را قطع کند، تا حق را تثبیت کند، و باطل را از میان بردارد، هر چند مجرمان کراحت داشته باشند.

براساس این دسته از آیات قرآن کریم نیز حذف اسرائیل قطعی و تردیدناپذیر است. البته همان‌گونه که در مبانی نظری نیز بیان شد پیش‌بینی پدیده‌ها در چارچوب نظام علی و معلولی و قضاوقدر الهی محقق می‌شود. از منظر قرآن کریم نیز پیش‌بینی در چارچوب سنت‌های الهی محقق می‌شود و تحقق سنت‌های فردی و یا اجتماعی الهی، زمانی ویژه دارند. قرآن کریم برای بیان زمان خاص از واژه‌هایی همانند اجل معین، موعد مقرر، کتاب معلوم و مانند آن استفاده کرده است. برای نمونه، خداوند متعال می‌فرماید:

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرِيْبِهِ إِلَّا وَآلِهَآ كِتَابٌ مَّعْلُومٌ. (حجر / ۴)

ما اهل هیچ شهر و دیاری را هلاک نکردیم مگر اینکه اجل معین (و زمان تغییرناپذیری) داشتند.

سنت‌های الهی هنگامی محقق می‌شوند که همه شرایط موجود بوده، هیچ مانعی در راه تحقق آن در کار نباشد. در این صورت، سنت الهی لحظه‌ای جلو و یا عقب نمی‌افتد. (اعراف / ۳۴) بر اساس این اگر اراده ملتها در حمایت از جبهه مقاومت و نیز روحیه مقاومت و جهاد در میان مبارزان فلسطینی ادامه یابد زمینه تحقق سنت الهی مبنی بر پیروزی حق مداران فراهم شده، نابودی اسرائیل محقق خواهد شد.

توجه به آیاتی که بدان‌ها اشاره شد می‌تواند ما را به معیار و قانونی عام و سنجش‌پذیر رهنمون سازد تا براساس آن بتوان در هر عصر و مصری مصادیق آن را یافت و رخدادی را پیش‌بینی کرد. براساس این دسته از آیات، ظلم پایدار نخواهد ماند و به‌دلیل سست بودن پایه‌های ولایت غیرالهی از هم فرو می‌پاشد. یکی از مصادیق بارز عصر حاضر که معیار و قانون مزبور بر آن قابل انطباق است اسرائیل است.

بر همین اساس است که مقام معظم رهبری «دام ظلّه» براساس معیار بیان شده که خود مبتنی بر برخی مبانی نظری پیش گفته است، نابودی اسرائیل را پیش‌بینی کرده است و براساس شرایطی که در این پژوهش بدان‌ها اشاره شد به وقوع خواهد پیوست. مقام معظم رهبری «دام ظلّه» بارها با استفاده از عمومات قرآنی به نابودی اسرائیل اشاره فرموده‌اند و این پیش‌بینی ریشه در عمومات قرآنی

دارد، همچنان که بر برخی مبانی محکم معرفت‌شناختی، هستی‌شناختی، انسان‌شناختی و دین‌شناختی مبتنی است. براساس مبانی یادشده و نیز عمومات ادله نقلی نه تنها اسرائیل بلکه هر جرثومه فساد دیگری که این ویژگی‌ها را داشته باشد با تحقق شرایط و زمینه هایش محکوم به نابودی و زوال است. افزون بر این، طبق قاعده جری و تطبیق هرگاه آیه‌ای درباره شخص یا اشخاصی معین نازل شده باشد، به هر موردی که در صفات و خصوصیات، با مورد نزول آیه شریک باشد، سرایت خواهد نمود و هرگز مورد نزول آیه، مخصّص آن آیه نخواهد بود. قرآن کریم براساس آنچه در عرف روایات به نام «جری» نامیده می‌شود، کتابی است زنده و جاوید که هیچ‌گاه کهنه نخواهد شد؛ همان‌گونه که شب، روز، خورشید و ماه جریان دارد قرآن نیز جریان دارد. (حر عاملی، ۱۴۰۹: ۲۷ / ۱۹۶؛ معرفت، ۱۴۱۵: ۱ / ۲۶۱) بدین‌سان رژیم غاصب اسرائیل می‌تواند با تحقق شرایط از مصادیق آیات مورد استناد در این مقاله باشد.

نتیجه

پیش‌بینی که به معنای «بیان پیشین رخدادی در آینده براساس معیاری عام و سنجش‌پذیر» است، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. پیش‌بینی با توجه به اموری مانند اختیار انسان هوشمند و هدفمند، عدم‌امکان لحاظ شرایط غیر اختیاری، ناکارآمدی پیش‌بینی در مقام عمل، و قطعی نبودن نتایج آن، با دشواری‌هایی روبه‌روست. پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر آزادی فلسطین و نابودی اسرائیل نیز از این قاعده مستثنا نیست. در عین حال می‌توان با بررسی مبانی نظری این پیش‌بینی بدین نتیجه دست یافت که براساس اموری مانند امکان معرفت یقینی، اعتبار معرفت ظنی، اصل علیت، تلازم علی - معلولی، سنخیت علی - معلولی، ابتدای عام پدیده‌های اختیاری بر علت غایی، دارای اراده و اختیار بودن انسان، قضاو قدر الهی و وجود سرشت مشترک انسانی، می‌توان با برخی پشتوانه‌ها به‌صورت قطعی اصل حادثه‌ای را پیش‌بینی نمود. این ادعا را به‌صورت گزاره‌ای مهمله مطرح کرده‌ایم و شواهد متعدد قرآنی بر صحت دست‌کم برخی پیش‌بینی‌ها آورده‌ایم.

وعده الهی مبنی بر نصرت مؤمنان و پیروزی آنها بر مفسدان، ریشه‌کن شدن درخت ناپاک، دوام نیاوردن باطل در گیتی، علیت ظلم نسبت به نابودی ظالمان و حذف آنها از جهان، سست بودن پایه‌های ولایت غیرخدا و سنت الهی پیروزی حق بر باطل به گواهی آیات قرآن کریم، نشانه‌ها و مستندات درستی پیش‌بینی نابودی اسرائیل به‌شمار می‌روند؛ همان پیش‌بینی که با استناد به آیات قرآن در زمانی معین جامه عمل می‌پوشاند، چراکه زمان سنت‌های الهی معلوم است، همچنان که سنت‌های الهی با حفظ اصل اختیار انسان، استمرار دارد و از ویژگی حتمیت هم برخوردار است.

منابع و مأخذ

۱. قرآن کریم.
۲. ابراهیمی دینانی، غلامحسین، ۱۳۸۰، *قواعد کلی فلسفی در فلسفه اسلامی*، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۳. ابن بابویه، محمد بن علی، ۱۴۱۳ ق، *من لا یحضره الفقیه*، محقق / مصحح علی اکبر غفاری، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم.
۴. ابن بابویه، محمد بن علی، ۱۳۷۶، *الأمالی*، تهران، کتابچی.
۵. ابن بابویه، محمد بن علی، ۱۳۷۸ ق، *عیون أخبار الرضا*، محقق / مصحح: مهدی لاجوردی، تهران، نشر جهان.
۶. ابن سینا، ۱۴۰۴ ق، *الشفاء (الإلهیات)*، تصحیح سعید زاید، قم، مکتبه آیه الله المرعشی.
۷. ابن شعبه حرانی، حسن بن علی، ۱۴۰۴ ق، *تحف العقول*، محقق / مصحح: علی اکبر غفاری، قم، جامعه مدرسین.
۸. ابن منظور، ابو الفضل، جمال الدین، محمد بن مکرم، ۱۴۱۴ ق، *لسان العرب*، بیروت - لبنان، دار الفکر للطباعة و النشر و التوزیع - دار صادر.
۹. آشتیانی، سیدجلال الدین، ۱۳۷۰، *شرح مقدمه قیصری بر فصوص الحکم*، تهران، امیر کبیر.
۱۰. آشتیانی، سیدجلال الدین، ۱۴۲۳ ق، *شرح بروزاد المسافر*، قم، دفتر تبلیغات اسلامی.
۱۱. حر عاملی، محمد بن حسن، ۱۴۰۹ ق، *وسائل الشیعه*، قم، مؤسسه آل البيت.
۱. پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله العظمی سید علی خامنه ای: www.Khamenei.ir
۱۲. دهخدا، علی اکبر، ۱۳۷۳، *لغت نامه دهخدا*، تهران، مؤسسه چاپ و انتشارات دانشگاه تهران.
۱۳. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، ۱۴۱۲ ق، *المفردات فی غریب القرآن*، دمشق، دار العلم الدار الشامیه.
۱۴. راوندی، قطب الدین، ۱۴۰۹ ق، *الخروانج و الجوانح*، قم، مؤسسه امام مهدی.
۱۵. رجبی، محمود، ۱۳۸۳، *انسان شناسی*، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۱۶. سلیمی، صادق و کاشان، حبیب، ۱۳۹۳، «بررسی انطباق اقدامات رژیم اسرائیل بر مصادیق جنایت علیه بشریت در سرزمین های اشغالی»، *تحقیقات حقوقی آزاد*، ش ۲۴، ص ۱۰۵ - ۹۱.

پژوهشی در مبانی نظری پیش‌بینی مقام معظم رهبری مبنی بر نابودی اسرائیل □ ۱۰۹

۱۷. شریف رضی، محمد بن حسین، ۱۴۱۴ ق، *نهج البلاغه* (لصباحی صالح)، قم، هجرت.
۱۸. شریفی، احمد حسین، ۱۳۹۵، *روش‌شناسی علوم انسانی اسلامی*، تهران، مرکز مطالعات و انتشارات آفتاب توسعه.
۱۹. صالح، محسن و علی، یاسر، ۲۰۰۸ م، *أولست إنساناً؟ (۳)، معاناه الطفل الفلسطيني تحت الاحتلال الإسرائيلي*، إعداد أحمد الحيله، مریم عیتانی، بیروت - لبنان، مرکز الزيتونه للدراسات والاستشارات.
۲۰. صالح، محسن و عیتانی، مریم، ۲۰۰۹ م، *أولست إنساناً؟ (۵)، المجازر الإسرائيلية بحق الشعب الفلسطيني*، إعداد یاسر علی، بیروت - لبنان، مرکز الزيتونه للدراسات والاستشارات.
۲۱. صالح، محسن، ۲۰۰۸ م، *أولست إنساناً؟ (۲)، معاناه المرأة الفلسطينية تحت الاحتلال الإسرائيلي*، إعداد حسن ابھیص، سامی الصلاحات، مریم عیتانی، بیروت - لبنان، مرکز الزيتونه للدراسات والاستشارات.
۲۲. صدر المتألهین، ۱۹۸۱ م، *الحکمه المتعالیه فی الأسفار العقلیه الأربعة*، بیروت، دار إحياء التراث.
۲۳. طباطبایی، محمدحسین، ۱۴۱۷ ق، *المیزان فی تفسیر القرآن*، قم، دفتر انتشارات اسلامی جامعہ مدرسین حوزه علمیه قم.
۲۴. طباطبایی، محمدحسین، ۱۳۶۴، *اصول فلسفه و روش رئالیسم*، پاورقی شهید مطهری، تهران، صدرا.
۲۵. طبرسی، احمد بن علی، ۱۴۰۳ ق، *الإحتجاج علی أهل اللجاج*، محقق / مصحح: محمد باقر خراسان، مشهد، نشر مرتضی.
۲۶. طبرسی، فضل بن حسن، ۱۳۷۲، *مجمع البیان فی تفسیر القرآن*، تهران، ناصر خسرو.
۲۷. طریحی، فخر الدین، ۱۴۱۶ ق، *مجمع البحرین*، تهران، کتابفروشی مرتضوی.
۲۸. طوسی، محمد بن حسن، بی تا، *التبیین فی تفسیر القرآن*، بیروت، دار احیاء التراث العربی.
۲۹. عسقلانی، ابن حجر، ۱۴۱۵ ق، *الإصابه فی تمییز الصحابه*، بیروت، دار الکتب العلمیه.
۳۰. کلینی، محمد بن یعقوب، ۱۴۰۷ ق، *الکافی* (ط - الإسلامیه)، محقق / مصحح: علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، تهران، دار الکتب الإسلامیه.
۳۱. الکیالی، عبدالحمید، ۲۰۰۹ م، *دراسات فی العدوان الاسرائیلی علی قطاع غزه*، بیروت - لبنان، مرکز الزيتونه للدراسات والاستشارات.
۳۲. مراد خانی تهرانی، احمد، ۱۳۸۶، *سنت‌های اجتماعی الاهی در قرآن*، قم، انتشارات مرکز جهانی علوم اسلامی.

۳۳. مصباح یزدی، محمد تقی، ۱۳۷۲، *جامعه و تاریخ از دیدگاه قرآن*، تهران، چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی.
۳۴. مصباح یزدی، محمد تقی، ۱۳۸۳، *آموزش فلسفه*، ج ۲، تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ و نشر بین‌الملل.
۳۵. مصباح یزدی، محمد تقی، ۱۳۹۰، *انسان‌شناسی در قرآن*، تنظیم و تدوین: محمود فتحعلی، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۳۶. مصباح یزدی، محمد تقی، ۱۳۸۳، *آموزش فلسفه*، ج ۱، تهران، مؤسسه انتشارات امیرکبیر، چاپ و نشر بین‌الملل.
۳۷. مصباح، مجتبی و عبدالله محمدی، ۱۳۹۵، *مبانی اندیشه اسلامی (۱) - معرفت‌شناسی*، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی.
۳۸. مطهری، مرتضی، ۱۳۷۲، *مجموعه آثار استاد شهید مطهری (انسان در قرآن)*، ج ۲، قم، صدرا.
۳۹. معرفت، محمد هادی، ۱۴۱۵ ق، *التمهید فی علوم القرآن*، قم، مؤسسه النشر الاسلامی.
۴۰. مکارم شیرازی، ناصر، و جمعی از نویسندگان، ۱۳۷۱، *تفسیر نمونه*، تهران، دار الکتب الإسلامیه.
۴۱. موسوی، سیدمحمد، ۱۳۹۵، «رژیم صهیونیستی اسرائیل ناقض حقوق بشر»، *فصلنامه پژوهش نامه حقوق بشری*، ش ۵، ص ۷۲ - ۲۳.
۴۲. نصرالله، سیدحسن، ۱۳۹۰/۰۳/۱۶، *سخنرانی در افتتاحیه همایش «نوآوری و اجتهاد از دیدگاه آیت‌الله خامنه‌ای»*، بیروت.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی